

Privates Side oprettet saa mange Latin-skoler, saa at, selv om man vilde vedligeholde en Slags Konkurrence fra Statens Side, holde nogle enkelte Mønster-skoler, tror jeg ganske vist, at det er paa Tide, at man kommer ind paa en lignende Reduktion af de nu bestaaende lærde Skolers Antal som den, der blev foretaget for en Del Aar tilbage, men som man nu jo efterhaanden igjen er ved at komme bort fra gjennem de Tilskud, man begynder at give til de private Latin-skoler. Det forekommer mig, at man ingenlunde bør fortsætte i det Spor. Naar man sammenligner med disse Beløb, der fra Statens Side hdes til de lærde Skoler, det forsvindende lille Beløb, der f. Ex. anvendes paa Uddannelse af Almueskolelærere her i Landet — hele Udgiften til Seminarierne er paa det foreliggende Finantslovsforslag 135,000 Kr. — tror jeg, man maa sige, at det er en meget stedmoderlig Behandling af den almindelige Almueskole i Sammenligning med de lærde Skoler (S. Hage: Kommunerne!). Jeg veed meget godt, at man kan nævne Kommunerne, men jeg er berettiget til at sammenligne de lærde Skoler med Seminarierne. Jeg drager dette frem, fordi jeg gjerne vilde have, at det ærede Finantsudvalg skulde have sin Opmærksomhed henvendt paa dette Punkt og ikke blive ved i det Spor, som man nu i flere Aar har været inde paa: uden eller i hvert Fald uden hynderlig Kritik at bevilge nye Tilskud til enhver Realskole, der søger derom. Jeg vil henlede Opmærksomheden paa et andet Skolevæsen her i Landet, som lider i allerhøjeste Grad under denne Konkurrence. Der gjøres jo fra Kommunerne ikke ringe Bestræbelser for at forbedre deres Almueskolevæsen dels ved at oprette Boges-skoler og dels ved at støtte Fortsættelses-skoler. Ligeledes fra Privates Side gjøres der den Slags Bestræbelser, men alle disse Bestræbelser kues ned under den Konkurrence, som Staten reiser til dem gjennem sine behydelige Tilskud til Realskoler, idet den ikke samtidig støtter dette Skolevæsen paa Landet. Jeg tror, at Landbefolkningen har et billigt Krav paa, at Staten ikke søger paa den Maade at drage dens Børn bort fra deres naturlige Arbejde og naturlige Hjem for at trække dem ind til Byerne og der igjennem Realskolerne føre dem ind paa andre Veie, hvor der i Forveien er fuldt opfyldt af Ansøgende. Jeg vil derfor henlede Finantsudvalgets Opmærksomhed paa, om det ikke ved et af disse Samraad, der i de senere Aar ere blevne saa moderne, og som stadig omtales i Finantslovsbetænkningerne, kunde drøfte med den høitærede Kultusminister de Former,

under hvilke man kunde støtte baade Boges-skolerne paa Landet og Fortsættelses-skolerne paa Landet, saaledes at de ikke stadig skulle ligge under i Konkurrencen med Realskolerne. Noget ganske Lignende gjælder de Poster om Tilskud til Skolevæsenet, der findes paa den høitærede Indenrigsministers Budget. Der gjælder det jo væsentlig de tekniske Skoler. Der gives ogsaa Aar for Aar et meget betydeligt Beløb til tekniske Skoler, navnlig til Nybygninger. Naar man vil se herpaa, da vil det vise sig, at det altid er i Byerne, at disse tekniske Skoler komme, og det ligger jo ikke deri, at det blot er i Byerne, at saadanne Forløb gjøres. Tværtimod, der har paa Landet i en lang Række af Aar været gjort meget alvorlige Forsøg paa at reise tekniske Skoler, Haandværker-skoler, i Reglen i Forbindelse med Høi-skolerne. Men med disse Haandværker-skoler gaar det akkurat som med de andre Skoler paa Landet, jeg omtalte; de kunne ikke staa sig i Konkurrencen med Byernes Skolevæsen, med de tekniske Skoler i Byerne, fordi Staten støtter Byernes Skoler i en saadan Grad, at de altid maa faae et Forpring. Men vi have her i Landet en Landhaandværkerbefolkning, der har særegne Krav til sin Uddannelse, og den staar sig bedst ved at faae sin Uddannelse ude paa Landet, saa jeg vil ligeledes henstille til den høitærede Minister at tage under Overveielse, hvorledes de Haandværker-skoler, der findes paa Landet, kunne sættes i Stand til at fyldestgjøre det Formaal, de have, nemlig at uddanne Landhaandværkere lige saa godt som de tekniske Skoler, der stadig nyde en meget betydelig Støtte fra Statens Side. — Jeg har endnu kun to smaa Henstillinger at gjøre, den ene til den ærede Kultusminister, den anden til den ærede Indenrigsminister. Den Henstilling, jeg vil gjøre til den ærede Kultusminister, er, om der ikke blandt de Kurser, som aarlig gives for Lærere ved Skoler rundt om i Landet — der findes jo en Post paa Finantsloven, som gaar ud paa at bevilge Understøttelse til Lærere til at gennemgaa Kurser til videre Uddannelse i Kjøbenhavn — ogsaa burde være et Kursus i Historie. Historie er et Fag, der er meget stedmoderlig behandlet baade paa vore Seminarier og i vore Almueskoler, ja jeg kunde for den Sags Skyld gjerne tage de lærde Skoler med. Vor Historie har imidlertid gennemgaaet en saa betydelig Udvikling i de sidste Aar, at der sidder en Mængde Lærere rundt omkring i Landet, som ingenlunde ere i Stand til paa en nogenlunde tidssvarende Maade at opfylde den Forpligtelse, de have